

Tanácsadó gyakorló orvosoknak: az MDConsult klinikai orvostudományi adatbázis

Az *MDConsult* (a magyar orvosi zsargonban elterjedt kiejtése: *medkonzult*) nevű klinikai orvostudományi szakirodalmi szolgáltatást olyan vendéglőként képzelhetjük el, amelyben sokféle kitűnő, válogatott alapanyagból sokféle ízletes fogás áll rendelkezésre.

Kedvünk szerint választhatjuk ki a nekünk tetszőket, illetve azok leginkább fogunkra való falatjait. Az alapanyag az orvosi szakirodalom, a fogások a használatot és a válogatást megkönnyítő részgyűjtemények és feldolgozások. Fő fűszerei a gyakorlatorientáltság, a frissesség és az élet- (beteg-ágy)közelség.

Az MDConsultot az Elsevier kiadó hozta létre 1996-ban, székhelye St. Louis. Ha belépünk a www.mdconsult.com honlapra, egy rendkívül használóbarát címdalt találunk, amely *szakmai csoportokat* és *forráscsoportokat* is kínál keresésre. A teljes MDConsult-anyagot CORE COLLECTION-nek nevezik.

Szakmai csoportok

(elérés: az Our Productsra kattintás után)

Két alegységük van, az ún. *EDITIONS* és a *COLLECTIONS*.

Az EDITIONS részegységei

MDConsult Respiratory and Critical Care Medicine
MDConsult Pain Medicine
MDConsult Infectious Disease

A COLLECTIONS részegységei

The Dental Collection
The Emergency Medicine Collection
The Infectious Disease Collection
The Neurology Collection
The Hematology-Oncology Collection

The Pain Medicine Collection
The Pediatrics Collection
The Pulmonology Collection
The Surgery Collection

Forráscsoportok

(elérés: az Explore gombra kattintás után)

REFERENCE BOOKS

2005 szeptemberében 49 kézikönyv legújabb (és folyamatosan javított, bővített) online kiadása áll rendelkezésre, s ha bevisszük deszkriptorunkat (keresési fogalomrendszerünket), akkor a keresőprogram a találatok száma szerint sorba állítva ajánlja fel a könyvcímeket. Ha rákattintunk valamelyikre, megjelenik az illető könyv számunkra preparált tartalomjegyzéke (külön elkészített tájékoztató mutatója), elősegítve, hogy a minket ténylegesen legjobban érdeklő fejezetet vagy bekezdést válasszuk ki. Megkockáztatjuk a megállapítást, hogy ez az MDConsult leginformatívabb állomása, ha valaki gyorsan akar tájékozódni valamiről.

JOURNAL SEARCH

A Medline adatbázis teljes folyóiratparkja rendelkezésünkre áll, mégpedig úgy, hogy 70 kiemelkedő fontosságú folyóirat (köztük a *Clinics of North America* sorozat) minden cikke közvetlenül (online) megjeleníthető teljes szöveges formában. Nem a Medline mechanikus beépítéséről van szó. Az MDConsult saját keresőprogramot dolgozott ki, amely egyrészt általában több találatot produkál, mint a referálólapok, másrészt pedig számos cikket hamarabb találunk meg itt, mint az „igazi” Medline-ban. A találatokat – ha másképp nem rendelkezünk – úgy csoportosítja a keresőprogram, hogy előreveszi a teljes szöveggé elérhetőket, még akkor is, ha némelyiküknél van magasabb relevanciafokú a többi találat között. Ne

álljunk meg tehát a teljes szövegű címek határánál.

A keresés során számos beépített korlátozó szempontot használhatunk, mi itt csak egyet ajánlunk, ez pedig a *szemle cikk* (review) műfaj. A cikkek, és pedig a témák szakembereinek szánt cikkek tömkelegében való tájékozódást, s nem utolsósorban a megértést, mind a bennfenteseket, mind a kívülről segítőket, ha a téma valamely elismert tudósa mutatja be a legújabb eredményeket, alaposan elmagyarázva, értékelve, és a várható fejleményeket is megemlítve.

Az MDConsult keresőrendszerét mutatja be az 1. táblázat, amelyben összehasonlítjuk ezt a Medline és az EMBASE referálólapok azonos időszakot felölelő keresési eredményeivel.

A táblázat egyik tanulsága, hogy bár sok szakterületen igen jó a teljes szövegek aránya, vannak szerényebben képviselt területek is (szemészet, alapkutatáshoz hajló témák). A másik, hogy egyáltalán nem fölösleges a több referálólapban való keresés.

DRUG INFORMATION

Több mint 22 000 gyógyszer felírási információit tartalmazza sokféle szempont szerint.

DRUG UPDATES

Az újdonságokat adja közre.

THIS WEEK IN MEDICINE

A legújabb fejleményeket adja közre a legtekintélyesebb folyóiratok, kormányzati intézmények és orvostudományi konferenciák igénybevételével.

IN THIS WEEK'S JOURNALS

A tekintélyes orvostudományi folyóiratok új számait mutatja be. Válogatott cikkeiket közvetlenül is olvashatjuk, tartalomjegyzéküket és a cikkek összefoglalóit könnyen áttekinthető formában kapjuk.

WHAT PATIENTS ARE READING

A népszerűsítő szakirodalomról ad hírt, az érintett témákhoz lektorált anyagot is ad, hogy elősegítse az orvosok felkészülését.

PATIENT HANDOUTS

5000 leírás a betegségekkel kapcsolatosan. Világos, érthető tájékoztató szövegek, amelyek a páciensek érdeklődését elégítik ki.

Ez a szolgáltatás felbecsülhetetlen, ha csupán az interneten hozzáférhető, igen vegyes színvonalú, sőt bizonyos esetekben (pl. alternatív gyógymódok, betegségkilátások, laikus hozzászólások) akár veszélyes egészség-betegség honlapokra gondolunk is.

A *szkizofrénia újabb gyógyszerei* c. ismertető részei:

- Mi a szkizofrénia?
- Hogyan viselkedik a szkizofrénias beteg?
- Hogyan kezelik a szkizofrénia?
- Mi az újdonság az újabb gyógyszerekben?
- Van-e mellékhatásuk az újabb gyógyszereknek?
- Mit kell még tudni e gyógyszerekről?
- Mit várhatnak a jövőből a szkizofrénias betegek?

CME CENTER

Continuing Medical Education – 200 modul áll rendelkezésre visszacsatolási lehetőséggel a kötelező orvosi továbbképzés elősegítésére.

STUDENT UNION

A legfrissebb tematikai és tansegédletek az orvostanhallgatók számára.

CLINICAL TOPIC TOURS

Hetente néhány új klinikai témát ismertet átfogóan. Ma már több száz „tour” van, frissítésükről is rendszeresen gondoskodnak, amit a „Szkizofrénia” témán szemléltetünk. A 11 oldalas ismertető az újdonságok bemutatásával kezdődik. A többi fejezetcím: Definíció, Elterjedtség, Etiológia, Tünetek, Diagnózis, Információforrások. Ez utóbbiban négy könyvfejezet és 20 folyóiratcikk található online eléréssel.

PRACTICE GUIDELINES

Ezret meghaladó gyakorlati útmutató áll már rendelkezésre a témák szerinti és a kiadó hivatalos szervezetek szerinti kereshetőséggel.

1. táblázat

Néhány téma találatszámai (2004–2005. február)

Téma	MDC összes	MDC teljes szöveg	Teljes szöveg %	MEDLINE	EMBASE
Aging and sport	136	50	37	3	20
Aneurysm and angiography and aorta	189	77	41	72	39
Assisted reproduction and age	174	75	43	81	51
Atrial septal defect and echocardiography	228	119	52	71	72
Depression and girls	356	221	62	79	111
Epidural anesthesia and vasopressor	23	14	61	2	5
Epilepsy and prediction	364	205	56	20	71
Hepatitis B and cirrhosis	423	124	29	247	248
Hyperlipidemia and infarct	445	341	77	4	8
Intratympanic	32	10	31	25	29
Liver abscess and ultrasonography	28	8	29	9	7
Lupus erythematosus and pathogenesis	332	149	45	146	224
Melanoma and dermatoscopy	54	14	26	40	11
Multidrug resistance and leukemia	76	7	9	51	72
Multiple sclerosis and immunosuppressor	172	81	47	90	134
Myopia and laser and correction	151	16	11	76	62
Osteoporosis and diagnosis and prevention	304	170	56	258	34
Pancreatitis and endoscopy and Oddi	47	36	77	3	2
Parkinson disease and Lewy bodies	148	58	39	95	149
Pregnancy and diabetes and oxygen	158	131	83	7	5
Prostate hyperplasia	597	83	14	49	59
Retina and optical coherence tomography	105	6	6	89	81
Rheumatoid arthritis and apoptosis	146	78	53	54	129
Traumatic shock	257	157	61	25	24
Vacuum assisted wound closure	67	12	18	2	4
Valsalva maneuver	226	114	50	100	184
Összesen	5238	2356	45	1698	1835

CLINICAL INSIGHTS

Újdonságokat, valamint ezek visszamenőleges gyűjteményét bemutató egység, orvosi közéleti töltettel is.

PRACTICE MANAGEMENT

Cikkválogatás, amely lépést tart az orvostudomány legtekintélyesebb nevei által képviselt nézetekkel az orvosi tevékenységet illetően. Hozzá is lehet szólni e fórumhoz.

PATIENT SAFETY

A legfrissebb válogatott cikkek a betegbiztonság témában.

CASE OF THE WEEK

Orvosok által az MDConsultban közreadott esettanulmányok. Kérdések és válaszok kísérik őket, valamint a hozzájuk kapcsolódó MDConsult-szakanyagok.

REVIEWS

A legújabb szemlecikkek legérdekesebbjei.

LATEST POSTINGS FROM THE CLINICS OF NORTH AMERICA

A legeslegérdekesebb, -fontosabb, „-áttörőbb” új cikkek válogatása.

Az MDConsult nemcsak megkönnyíti, hanem hatékonyabbá és biztosabbá is teszi az orvosi tájékozódást, éspedig éppen azt, ami egy-egy konkrét eset kapcsán merül föl a napi munkában. Havonta másfél millió keresést végez benne a világ több mint 1700 előfizető egészségügyi intézményének 280 000 klinikusa. A *US News and World Report*-ban az év legjobb 17 kórházának minősített intézmény mindegyike orvosai rendelkezésére bocsátja az MDConsultot.

Mint közsímert, számos kiváló orvosi honlap létezik a klinikusok számára is értékes szolgáltatásokkal. Ennyire gyakorlatorientált, használóbarát, beteg-ágycentrikus és mindemellett a legmagasabb színvonalat a leggyorsabban produkáló forrás azonban nem ismeretes. Ez derül ki abból a kimondottan kritikai szemléből, amelyet egy orvosi könyvtár-igazgató írt (C. L. Wilhelm, 2004).

Magyarországon csak egy-két előfizetője van az MDConsultnak, annak ellenére, hogy a magyar klinikusok szakirodalmi ellátása siralmas. (Vagy éppen ezért.) A legtöbb kórház alig költ már szakirodalomra, jöllehet az ún. „Brandon-Hill” lista, amely az ötvenes évek óta kétévenként megadja a kis orvosi könyvtárak számára ajánlott könyvek és folyóiratok jegyzékét, 2002-ben csak a 111 nélkülözhetetlennek minősített folyóíratra 40 406 USD-t irányzott elő. A magyar kórházak túlnyomó többsége ennek a felét sem tudta szakirodalomra fordítani.

Ha az ország mintegy száz kórháza és nagyobb egészségügyi intézménye együttesen férhetne hozzá a legjobb klinikai gyakorlati információforráshoz, az MDConsulthoz, akkor sokkal kevesebb pénzből sokkal jobb információs helyzetbe kerülnének a gyógyító orvosok, mint ha pl. a szerény ellátást jelentő és egyáltalán nem használóbarát „Brandon-Hill” lista folyóiratait vennék meg egyenként a kórházak.

Az MDConsult a külföldi szakirodalommal való alapellátás gondjait megbízhatóan megoldaná a kórházakban. Az orvosok – és a betegek is – jobb, biztosabb helyzetbe kerülnének. A fenntartók és a felügyeleti szervek megnyugvással, sőt elégedettséggel gondolhatnának arra, amire most csak aggodalommal és rossz lelkiismerettel gondolhatnak: a magyar orvosok mindennapi tevékenységének a tudománnyal való lépéstartására.

Ismertetésünk nem titkolt célja a figyelemfelkeltés, mind a majdani olvasók, mind az elengedhetetlenül szükséges szponzorok számára.

Irodalom

WILHELM, C. L.: MDConsult core collection. = Journal of the Medical Library Association, 92. sz. 2004. p. 110–111.

Marton János

(Szegedi Tudományegyetem Egyetemi Könyvtár)